

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes évre 10 — kr.
Felovve 5 " 50 "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy órára 1 " — "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ**

Hirdetési díj:

Egy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb tájékoztató (többzetes) hirdetések alk. szerint jutányos aron. Vételnek fel. Bélyeg. díj minden külön beiktatásért 30 kr.

Trón és nép.

(T—s.) A Habsburg családra szomorú napok virradnak. Spanyolország felől mutatkoznak sötét színek. Inog a trón, melyet a Habsburg anyától származó gyermekkirály aligha fog tudni megvédelmezni.

Madrid utcáin a forradalom ül véres orgiát. Megrázta magát dermedt álma után a hatalmas népkoloszus és tenni akar valamit. Tesz is. Sorra gyilkolja azokat, kiknek feje magasan áll. Mintha a mostani kormány, a mostani vezetőség vitte volna Spanyolországot végromlása felé. Régen ezen az uton van, haladt feltartóztatlanul.

Az utca embere rongyos köpenyében törli véres kését és aztán néz tovább hol akad ismét valaki, akit a fenséges nép arra ítél, hogy meghaljon.

Mert a fenséges nép ítélkezik és büntet. Mig hadserege önfeláldozó küzdelemmel száll szembe a hatalmas őriással, addig ő sorra bünteti azokat, akiket — elérhet.

Miért?

A hatalmasabb erősebb és maga alá gyűri a gyöngét, így volt ez mindig s

talán sokáig így is lesz. De azért a gyöngébb sohasem fogja azt jogosnak találni, hogy a hatalmasabb térdei alá gyürje.

Vad, durva lárma tölti el Madrid levegőjét. A királyi palota elfüggönyözött ablakain is behatol a riadó zaj, melyből élesen bántóan tör elő valami különös bántó hang: vért kíván!

Vért, sokat, melege, embervért, mely elfeledteti azt, mely távol a hazától omlott a — hazáért.

Nincs ebben a vad embertelen mámorban semmi igazság. Ha elgondoljuk azért, hogy a sok, sok ezer katonának akik ma már az o c e a n falánk halait táplálják testökkel; anyja, testvére, kedvese, barátja volt odahaza és ezek mindegyike nagyon élénk fantáziával tudja elgondolni annak az «egy» katonának a halálát, aki épen érdekli: a spanyol nép elkeseredettségét meg tudjuk érteni.

Mert hiába érvel a józan ész, hogy az a sok, sok ember, akit az ágyukhangos szava kitörölt az élők sorából, a hazájáért küzdött, a szív mélyében mégis meggyülemszik a keserűség arra a gondolatra, hogy aki volt, az nincs.

És a keserűség ragadós. Terjed és

ellep mindenkit, míg csak a jaj szavába bele nem vegyül a vérszomj, az emberi állat buta ösztöne, mely nem ismer más igazságot, mint fejet fejért, szemet szemért.

Sápadt ideges asszony hallgatja a spanyol fővárosban, a királyi palotában mint tör fel a nép tömegéből a riadó zaj, melyből egyes hangok csodás tisztasággal válnak ki s hangzik: halál!

Kire, miért?

— Halál!

Ösztönszerű félelemmel gondol ilyenkor az a szomorú asszony az ő sápadt kis fiacskájára és talán nem is örül annak, hogy homlokát korona disziti.

Ismét egy sötét lap veti előre árnyékát a Habsburgok történetében, mely egykor dicsőségesen vette kezdetét.

Maximilian halála, Rudolf trónörökös halála és a Spanyol királyné meg az ő kis fiának a — története. Az idő nagyon is hamarosan halmozza egymásra a gyászos eseményeket, melyek mindegyike egy-egy ágat tör le a Habsburgok büszke fájáról.

Az enyészet szele fuj. Megrázza az egykor hatalmas fa lombzatát s már a törzs is megérzi. Hiába, ötlet is a férgék

K u b a.

— A „Debreczen» eredeti tárczája. —
Irta: **Bartha Mór.**

A Spanyol királyság és az Egyesült Államok között kiütött háboru Eriszalmája, e kívánatos sziget, előttünk eddig csak annyiban birt nevezetességgel, hogy fogyasztottuk a nevét viselő élvezeti tárgyakat — szivart, kávét, használtuk a pamutot stb. A Spanyoluralom ellen való küzdelemről csak olvastunk valamit, de annyiban is felőlőnek találhattuk — persze egyoldalú spanyol-tudósítások útján, hogy a felkelők mindig megvérttek; a spanyolok közül aránylag kevesen estek él és mégis folyton küldték az anyaországból a katonákat és hadszereket; egymást váltották fel a hadvezérek stb., mégsem sikerült elnyomni a felkelést; most pedig K u b a felszabadítása a spanyol uralom alól véres háboru tárgyává lett e királyság és az Egyesült-Államok közt, amely eddig sem volt egészen érdeketlen a kubai felkelők segélyezésében.

A nagy fontosságú háboru iránti általános érdekeltség kötelességünké teszi, hogy nemcsak föld- és néprajzi s történelmi adatok közlésével tájékoztassunk lapunk olvasóinak s lehetőleg elősegítsük a háborus felek, a háboru okai megbirálásában s a háboru végkimenetelére feletti vélemény-alkotásban. — Természetesen tőlünk, mint jeleztük is, csak némi, tehát nem kimerítő ismertetést vár-

hatnak, amint t. i. e lap tárczájának szűk kerete megengedheti és befogadhatja.

A háborus felek közül az Ővilághoz tartozása, — történelemben idősbvoltánál fogva előbb Spanyolország ismertetését vesszük fel.

Spanyolország — Hispánia, saját nyelvükön Espána — Európa délnyugoti részén, az Atlanti Ocean és a Földközi tenger által mosott Pirenei félsziget nagyobb részét foglalja el, úgy hogy a tőle ismét délnyugotra fekvő szinten tenger-határolt Portugália az egész félszigetnek csak mintegy hatodrésztét, — míg Spanyolország a többi öthatodrésztét tölti be: 495,825 négyzet kilometer kiterjedésben, miután azonban az anyaországhoz szokták számítani a Baleari és Kanári szigeteket is, egész térfoglalását 507,715 négyzet kilométerre teszik — az Északi szélesség 43° 47' 29"-tól a 35° 59' 49"-ig és a Párisi délköről induló Nyugoti hoz. 0° 59' 10"-tól a 11° 39' 50"-ig.

Az európai államok közül nem is határolja Portugálián kívül más állam, mint tékelen Franciaország, melytől a Pirenei hegylánc természetes határvonala választja el.

Sp. ország kiválóan hegyes, magas fennföld, a mit számos folyamai által alkotott mély völgyek szakgatnak meg. — E g h a j l a t a, bár a mérsékelt földövön fekszik a hegyek befolyásánál fogva, 15—20 foknyi hőmérsék közt, felette változatos s nagymértékben esőhiányos. Ennek és lakosai gondatlan

pusztításának tulajdonítható, hogy faszegény kopár vidékek is vannak benne. Ellenben érczekben — ösödöktől fogva — gazdagnak ismerik; de régi híres bányászata is hanyatlott, valamint ipara sem fedezi a bszükségletet sem.

A nyelv: a római uralom idejében — csak ellatinosodott, a melyet aztán a népvándorláskor beözönlött és itt maradt german népek és még később a mörök töredéke is elfogadtak, de idegen származású szókincsrel gazdagítottak is. Az ősbazsk nyelven kívül, a melyet a Pireneiben ma is beszélnek, az egész ország egynyelvű s az anyaországon kívül a felszabadult sp. gyarmatok s a hozzártató szigetek lakosai is ezt a nyelvet beszélve, nagyon kiterjedt s körülbelül 35 millió ember anyanyelve.

Lakosai: a használt nyelvnél fogva a latinfajhoz számítják magokat, bár tudvalevő, hogy kelt a óslakosok, feneciai és karthagoi, római és german — vandal, svég, gót s arab-mörkeverék. — Az 1887. utolsó népszámláláskor volt a baleari, kanarii sziget-lakókkal s a marokkói brltok lakosainak beszámításával: 17,565,632 lakosa.

Hazánkban hajdan nem voltak oly ismeretlenek a Spanyolok, mint mostanság.

A Habsburgház alá kerülésünk után a Magyarországot sanyargató idegen zsoldosok fektelenkedéseiben nem csekély reszök volt a spanyol katonáknak s magok után, különösen a protestánsokban, nem hagytak jó emléket.

rágják, nem az a hatalmas érős Koloszus mar, a ki volt régén.

Háborút vízel Spanyolország, Amerika az ellenfele. Távolság esik tőlünk a harc színtere, de azért legyünk készen. Az a család, mely Magyarország trónján ül, nagyon érdekelve van ebben a háboruban. Vérből való vér a spanyolok szerencsétlen királynéja.

Egykor hatalmas tölgynek egy ágába furódott az enyészet férgé s ezt megérezheti maga a törzs is.

Valjon a »Félix Ausztria«-t nem kell a részvétnék »Infelix Ausztria«-val felcserélni?!

BELFÖLD.

Változás a trónon. Politikai körökben már régen szállinganak a hírek a trónon legközelebb bekövetkező változásról. Most udvari körökből oly komoly formában jön hozzánk a tudósítás, hogy többé nem térhetünk ki előle, hogy a hirt ne regisztráljuk. E szerint a tudósítás szerint ő felsége I. Ferenc József már teljesen ki van faradva az uralkodás gondjaiban, különösen legutóbb az osztrák állapotok nagyon elkedvetlenítették. Eppen ezért csak azt az időt várja be, a mikor osztrák császári jubileumának ünnepségei bevégeződnek, akkor aztán lemond a trónról és átadja az uralkodás gondjait Ferenc Ferdinándnak. Hogy a betegségből felépült főherceget a maga oldala mellé vette, s ő maga oktatja ki az uralkodás feladataira: ez egyszerűen előkészület ennek az elhatározásnak végrehajtására. — A hirt, bár igazán kitűnő forrásból kapjuk, csak fejtartással közöljük. Ferenc József nem csak király és császár, hanem államférfi, a kinek a figyelmét nem kerüthette el, hogy éppen a mai nehéz viszonyok közt mit jelent az ő személye.

Az állam a munkásoknak. A kormány 150000 frrtal munkás segélyező alapot szervez és ebből munkássegélyező penztarokat alakítana akképp, hogy az összeg járasonkiut felosztatnák s időnként egyes adónemek bi-

A török kiűzése után M e r c y tábornok megpóblt a Bánatba spanyolokat telepíteni, de azok itt elpusztultak. Így jártak a későbbiek is. Nem állottak ki az alvidék moosáros kigözöléseit; pedig az osztrák kor, many által megkülönböztető partfogásban részesítettettek. Nem esoda, ők fensikről kerültek ide. Talán ama szomorú régi idők emlékei után nem is nagyon sajnálták a magyarok hogy ez idegen települők nem verhettek gyökeret a Magyarhaza földében, a mely csak nekünk oly kedves, áldott, szeretett haza, a hol élni és halni jól esik.

Ha Horvát—Szlavonországgal együtt a Magyar birodalmat 322.000 négyzet kilométeren 17,330.000 népességének vesszük, amikor terjedelmre nézve csak három ötödöt teszi ki Spanyolországnak, népességre nézve azonban azzal majdnem felér: látnivaló, hogy Sp. ország nem túlnépes állam és a helyzet a lakosság csekélymértvű szaporodásánál fogva, mely az ugynevezett latin népekre tartozó hátrányos sajátosság velük is közös, a helyzet nem is javul.

Az elneptelenedésnek különben másként is önmagokban fekszik az oka. Faji büszkeség, bosszuvágy kielégítése s vallási elfogultságból, mikor az arab államot sikerült megdönteniök — nem spanyol honosoknak tartottak meg, akik erre honszerelimből készek lettek volna a legyőzöttek közül, hanem kigyilkoltak, vagy Afrikába ámenekülésre kényszerítették a hódító fajt, melytől Európára is a tudomány világa aradt, Sp. ország pedig soha nem látott és soha vissza nem térő felvirágzást nyert iparban, kereskedésben, föld-

zonyos százalékából növeltetnek. Ebből az alpból tisztán mezőgazdasági munkások kapnának segélyt, még pedig kölcsön formában és csakis abban az időben, a mikor a természeti viszonyok következtében kereset nélkül vannak. A kölcsön használatáért mindenki csekély kamatot fizet, de a tőke törlesztésére csak abban az időben köteleztetik, mikor a legnagyobb keresete van, illetőleg a kölcsönököt télen és tavasz kezdetén adják; a visszafizetést azonban csak aratás vagy szüret után kívánják. A törvényhatóságokat megkeresték, hogy a szükségről tegyenek jelentéseket, melyeknek beérkezése után ki fogják dolgozni a részletes terveket.

A hitelszövetkeze tekről. A képviselő ház hétfőn kezdi meg a hitelszövetkezetekről szóló törvényjavaslat tárgyalását. Az igazságügyi és pénzügyi bizottságok előadói tegnap terjesztették be jelentéseiket, melyek a fontos javaslathoz érdekes kommentárral — szolgálnak.

A Fabiny Theofil és dr. Neumann Ármín által aláírt igazságügyi bizottság jelentése visszapillantást vet a szövetkezeti ügykör fejlődésére hazánkban, az 1875. kereskedelmi törvény keletkezése óta; ismerteti az eddigi állapotok viszasságait, — majd pedig összehasonlításokat eszközöl más államok szövetkezeti viszonyaival.

A javaslat fő és principális célja egy oly központi hitelszervezet létesítésére irányul, mely azon nagy medenczét lesz hivatva képezni, a melyből a kötelekbe tartozó szövetkezetek s ezek után a szövetkezeti tagok hitelszükségleteik kielégítését fogják meríteni. Egy ily, tisztán a szövetkezetek céljára létesítendő pénzügyi intézetre égető szükség van, mert tudvalevően a modern hitelgazdaság és a bankügy legelőször a kereskedelemmel és később a nagyiparral kapcsolatosan fejlődött ki és ezek hitelgényeinek kielégítése szempontjából nyerte szervezését.

Az, kinek ma hypothékája ninesen, mint munkája, szorgalma, becsületes törekvése és munkaeszközei, az ily szervezet körén kívül esik és éppen az a tudat, hogy ezeknél a kis gazdasági ekzisztenciáknál az ócsó és szolid hitel életkérdést képez, volt egyik rugója a szövetkezeti ügy megeremtésének. De a javaslat tartózkodik attól, hogy a szövetkezeti ügy előmozdítását közvetlen állami funkció tárgyává tegye, vagy hogy a létesítendő penz-

művelésben, öntöző csatornák által s építészeti csudás alkotásokban.

Igaz, hogy katolikus Ferdinánd és kastíliai Izabella házasságukkal egyesítették Spanyolországot, mely most már az arabok utolsó birtokát, Granadát is bevonta s éppen ekkor Amerika felfedezése és elfoglalásával mérhetlen terjedelmű világbirodalmá s az elfoglalt idegen területek kifosztásával, kincseik Európába szállításával roppant gazdagságra tett szert. De az uralom fentartására csak hozzájuk hasonló utód is alig maradt. Egyetlen örökösük Janka — habsburgi Miksa fia — Széplőpölöz mentvén ferjhez — ez ült be örökségébe, a kivel elkezdődött a Habsburgház spanyol ágának élete. De Fülöp elhalt, Janka megörült, fiuk Karoly és Ferdinand kiskorúak voltak, Jimenes borbokot ki a kormányzást vezette. az állambölcsesség mintaképének tartják ugyan a törénelirök, de már a németalföldi nevelésü Karoly — 1517 — az innen hozott kegyencet juttatta előtérbe, Jimenest elbocsátotta s maga a német császári korona után vette magát, amit meg is nyert; de otthon a jórészen kormányozatlan országban az elégedetlenség kitört. Karoly ugyan legyőzte a különösen a városok által keltett forradalmat, de meg is alapította az abszolút hatalmat, mely csak az uralkodó személy kitűnő tehetségei és munkabírása esetében és csak addig tarthat fenn birodalmat; de ha nines vele a nép őszinte vonzalma mint éltető erő, szeretete mint erős oszlop: azonnal alább kell hanyatlania, mihelyt a hatalmas fő és erős kar hiányzik.

intézetet tisztán állami segéllyel fentartás, hanem egy szerencsés kombinációval csakis támaszt kiván a tespedésben levő társadalmi erőknél nyújtani, ugyszólván csak az első segélyt kívánja megadni, hogy a szövetkezeti ügy később önjerejére támaszkodva, nagy hivatását önállóan teljesíthesse. A javaslat ezt az által véli leginkább elérni, hogy a központi intézetet is szövetkezeti alapokra fekteti. Az állam tetemes összegekkel járul ugyan a központi szövetkezetek tőkéjének gyarapításához, de ezt csak egy utánzandó nemes példának kívánja tekinteni: a kötelekbe lépő szövetkezeteket is kötelezi ezen tőke gyarapítására és emellett tért enged a társadalom egyéb rétegeinek is, hogy mint alapítók azt gyarapítsák.

A pénzügyi bizottság a gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló javaslatot beható tárgyalás alá vette s azt részletes tárgyalás alapjául az igazságügyi bizottság szövegezésé szerint elfogadta.

Döntőnek elfogadta e tekintetben azt hogy inkább sürgősen kell gondoskodni az országgyűlési vagyoni állampolgárok hitelgényeiről, a kik önálló személyes hitelre csupán igen csekély mértékben képesítvők s a kiknek gazdasági létük fentartására s gyarapítására szükséges hitelük csupán e szövetkezeti uton biztosítható.

Programmot kérünk.

Debreczen, május 7.

Programmot kérünk a »szociális bajok orvoslására, mert amit eddig láttunk semmiképp nem tud bennünket megnyugtatni a jövő iránt. A kormány csak úgy helyenyezve kiadott részleges rendeleteket, melynek hatása alig van, sőt nem ritkan ennek rossz következményeit kell ismét orvosolni.

Igazi program, egy nagy koncepcziókat hirt még eddig nem vettünk. Addig a baj a nyakunkra nő, minek szomorú példája három vármegye felszólalása Csanád, Heves, és Szatmár vármegye hivatott vezetői felpanaszolja a kormányzat jelenlegi rendszerét, melynek forrását és okát a szociális bajok l kapcsolatban vélik fejtalalni.

E vármegyéket megnyilatkozása rég valott elvünknek adnak igazat, hogy a közigazgatás államosításának nem szabad oly módon t-

Igy történt a Sp. birodalommal is. I. Károly (mint r. német császár. V.) magas fokú emelte a széles birodalom tekintélyét, de mivel a küzdelmes hatalmat melyet különösen a reformáció Németországban való elnyomására nem érvényesíthetett! — megunta a trónról lemondva — Szt. Just kolostorba vonult — s fia II. Fülöp vette át az uralkodást s hanyatlásnak indult a roppant birodalom.

Ez az uralkodó a mértéknélküli nagrvagyásnak típusa, kinek önkényénél csak vallási fanatizmusa s a papság befolyása volt nagyobb: vállalatának bukásával a világuralmi polczáról alarántotta birodalmát. — Valóban megdöbbenő, mert csak meg az imént vette fel azt a terjedelmet, hogy azt mondhassak róla: »határaitban a nap soha le nem megy,« s a gazdagság mint hatalom fenntartó eszköze kimeríthetlenné latszott. Am a világuralmi abraod s az ennél meg végzetesebb vallási fanatizmus öröksége sem volt soha nagyobb, mint ekkor, ebben az uralkodóban s ezek egy személyben egyesülése a végletek meredélyére viszi az uralkodót és vele a birodalmat.

Nem akart kevesebbet, mint hogy Európát és a világot magától függésbe hozza; Európát és a világot a kath. vallásban egyesítse. Politikai és vallási kizárólagos abszolutizmust. Erdeme szerint járt mindenik... csuful megbukott.

Az angolok a »győzhetetlen flottát« semmissé tették meg, amely a gazdagság túlteltségén is eret vágott; a vallási iszonyu üldözés miatt végkép e keserített, Németalföld felszaba-

hatalmas utta változna, — remélem, hogy az új törvényben már mint »közut« szerepel.

Egy statisztikai kimutatás szerint a városok közvagyon értéke meghaladja a 400 milliót. De azért mennyire kell spórolnunk, ha elgondoljuk, hogy az állam évenként fel milliókat követel az elszegényedett polgárságtól: Hat háború esetén mit csinálunk? pedig közel állunk hozzá.

Most pedig a város érdekeit, ha csakugyan a haza kívánja, tegyék hátrább és tartunk minél szélesebb körben népgyűléseket az önálló vám és bank érdekében. De még a szocializmus kérdése is megoldásra vár, hiába zsubboljuk és börtönözzük oly kiméletlenül a megérteletlen tan értelmetlen követőit.

Király Ferenc képviselőnkön a sor, tenni valamit. Egy ízben már feliratkozott az önálló vámterület mellett. Fiatal korában pedig, midőn még a németekkel tanult, egy igen szép és megszívlelendő munkát írt a szocializmus lényegéről.

Ketté kell vágnunk a gárdiási csomót, mert a sok meggondolatlan nexusból lesz a nex. »Multi nex ad necem ducunt.«

Hát ki védi a vidéki városok érdekeit, ha fejtí annyit felé húznak? Nem élek a prózai hal hasonlattal, csak Vingil költő szavait idézem:

»Sidera crimen ducunt!

Gondy Károly.

A háború.

A Filippi szigetekre Angliának faj a fogva Havai népe az amerikaiakkal kaczézkodik, a kubai fölkelők alig várják, hogy az amerikai, partraszállítandó csapatokkal egyesülhessenek és mindezek ellensúlyozására Spanyolország nem képes kellő eréllyel fellepni a kellő gyorsasággal eljárni.

Az Atlanti Óceánon való átkelést nem kockasztathatja, a míg legalább félíg-meddig nem bizonyos abban, hogy az Amerikai hajórajt legalább megközelítő erejű hadaival érkezhettek oda. Amerika pedig bármennyi időt veszít is el ily körülmények közt a várakozással, nem kezdhet semmibe. A közvélemény nyomásának engedve, a kubai partokon kell valami operációt végeznie, a minék azonban most, az esős időszak beálltával vajmi kevés eredménye lehet.

Érthető tehát az amerikaiak vágya, a melyet a spanyol hajóhad közeledését várják. Ebből a türelmetlenségből is megértjük, hogy mily előnyököt vihatott volna ki Spanyolország, ha torpedóhajóival nem vesztetel a Gapverdi-szigeteken, hanem azonnal átkel az Óceánon. Még nagyobb előnyt vihatott volna ki ha sebtében a canari-szigeteken megy, hogy ott várja be a flotta megerkezését. Lehet, hogy ez meg is történt.

Legfőbb feladata és kötelessége azonban Spanyolországnak, hogy a politikai pártok igazgatási által felzúdított közvéleménynek az esetleges későbbi siker rovására engedményeket ne tegyen. A gyors cselekvés kedvezményét már ugyanis elvesztette, most arra kell vigyazni, hogy elkésztett erejével mindent ne veszítsen el.

A mai események nem fontosak. Szólnak különben ekkép:

Páris, máj. 5.

A Havas-ügynökség lisszaboni jelentése is azt állítja, hogy a Zöldfoki szigetektől elindult spanyol hajórajt visszatért a spanyol partvidékre, hogy a Cadixnál levő hajórajt hoz csatlakozzék mire a két egyesült hajórajt az amerikai vizekre fog indulni.

Havanna máj. 5. Egy amerikai páncéloshajó tegnap egy zászlóaljra négy ágyúövést tett, anélkül azonban, hogy talált volna, mire távozott. A kuba. kamara holnap megkezdi munkálatait.

London, máj. 5. Mint Reuter-ügynökség San-Franciskóból jelenti, Dole, Havai elnöke, Mac Kinley elnöknek azt az ajánlatot tette, hogy az Egyesült-Államok vegyék át Havait,

hogy a sziget a Spanyolország ellen viselt háborúban támaszpontul szolgáljon és Havai az amerikai hajóknak szentet és készleteket szállithasson.

London, máj. 5. A Times közli a New-York Heraldnak egy táviratát, amely azt mondja, hogy az amerikaiak haditerve az, hogy Puerto-Ricot elfoglalják. A kormány a szigetet mindenkorra meg akarja tartani szén és hajóállomás gyanánt.

Madrid, máj. 5. Az izgatottság az egész országban nő. A kenyérhiány miatt nagy zavargások voltak mindenfelé. Sagasta házat katonaság őrzi. A hír, hogy Sagasta lemond a miniszterelnökségről és helyét diktátor foglalja el, még mtndig hitelre talál. — Portorikóban valóságos anarchia uralkodik. Az amerikai püspök és vikáriusa alig tudta megmenteni az életét. Az élelmiszerek már majdnem elfogytak.

Madrid, május 5. A nyugtalanság úgy Madridban, mint a provinciákban folyton nő. A helyzet különösen a fővárosban nagyon válságos. Tüntető csapatok járnak be az utcákat. Weyler tábornok lakása előtt nagy óvációt rendeztek, Sagasta miniszterelnök háza előtt pedig azt kiáltották:

— Vesszen a kormány!

Legjobban a köztársaságiak zavarognak, a kik a királyi palota elé akartak vonulni, de a lovas-rendőrök megakadályozták. A tüntetők között számos polgári ruhába öltözött katonatiszt volt. Az utcákat katonai őrszolgálat járja be. Ha a jelenlegi állapot még sokáig tart, okvetetlen polgárháborúnak vezet. Az élelmiszerek ára spanyolországban háromszoros árra emelkedett. Sok gyárat bezártak. A munkásokat százszámra bocsátják el.

Az összes tartományok kormányzóit felhatalmazták, hogy mihelyest jónak látják, hirdesék ki a státáriumot és a katonai hatóságok működését vegyék igénybe.

Egy spanyol diplomata nyilatkozata szerint az, a mi most Spanyolországban történik a királyi régensség kezdete, s a kis Alfonzó már nem fog trónra jutni.

A Gibraltárból világgá ment hír Martinez Campos tábornok és Moret gyarmatügyi miniszter meggyílásáról csak mese: annyi azonban igaz, hogy az izgatottság Madridban igen nagy.

Budapest, máj. 6. A »Debreczen« er. táv. Amerikai csapatok kikötötték a szigetre, hogy a fölkelőknek nagyobb mennyiségű élelmiszert és löszert átadhassanak. A spanyol lovasság, mely a közelben táborozott, neszét vette ennek az expedíciónak és megtámadta a szállítmányt kísérő katonákat. Heves, rövid küzdelem fejlődött ki a két sereg között, melynek az lett eredménye, hogy az amerikaiak visszaverték a támadó spanyol lovasságot. Az expedíció tovább folytatta megkezdett útját és a löszert átadták a fölkelőknek. A harcban nagyobb számú spanyol lovas esett el. Az amerikaiak részéről is számos halott maradt a csataterén.

Ujdonságok.

Ev. reform. egyházmegyei értekezlet Derecskén.

— Saját tudósítónktól —

A debreczeni ev. ref. egyházmegye, melynek lelkészi értekezlete eddig is tevékenyen működött, követve azt a példát, melyet a Magyarországon sok tekintetben új életre kelő hitelet buzgó apostolai, első sorban a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi egyházi értekezlet megadtak egyetemes egyházmegyei lelkészi értekezlet létesítését tüzte ki célul melynek fényesen sikerült alakuló gyűlése tegnap, folyó évi május hó 5-én ment végbe Derecskén.

Vajha követnék e kezdeményt az egyházmegyei értekezletek, melyet a kerületi értekezlet önmaga s az egyházmegyei értekezletek közt létesíteni kíván, mennél hamarabb és mennél csinosabban lehessen megremteni.

A derecskei értekezleten résztvette K i s s Áron püspök és gróf D é g e n f e l d József egyházkerületi főgondnok, a vasuti állomáson az egyházmegye, derecskei ev. ref. egyházi és polgári közgyűlésének képviselője F r á t e r Barna főszolgabíró rendező bizottsági elnök vezetésével ünnepélyesen fogadott.

Az egyházkerületi elnökségen kívül ott voltak:

D á v i d h á z y János esperes, N a d á n y i Miklós egyházmegyei gondnok, B e r n á t h István, S z u n y o g h Szabolcs, tanácsbíró, i. j. M ó r i c z Pál és kir. kamarás, S z u n y o g h Zoltán, S z e l e György, B i b e r József, dr. O r b á n József e. m. ügyész, M a r t o n y Dezső birtokos, S a s s Béla debreczeni theol. akad. tanár és igazgató, B a l o g h Ferenc, C s i k y Lajos, Dr. E r d ő s József, dr. B a r t h a Béla debreczeni akad. tanár, számos lelkész, tanító s nagy érdeklődő közönség, mely az utcákon néhány ezerre tehető, a tágas. 6—700 lelket befogadó templom pedig zsufolásig megtelt.

Az ünnepélyes istentisztelet d, e, 10 óra után kezdődött s az ünnepi szónok D á v i d h á z y János esperes volt, ki beszédének alapigéjül a Jelenetek könyve III. 11 versét választotta: »Tartsd meg a mi nálad vagyont, hogy senki el ne vegye a te koronádat.« Aztán ékes, tartalmas beszédében kifejtette, mi legyen a mi koronánk a családi, egyházi és társadalmi életben.

Az isteni tisztelet után a templomban mindjárt a közgyűlést tartották meg, melyet ugyancsak D á v i d h á z y esperes nyitott meg az alkalomhoz méltó beszéddel. Utána S z u n y o g h Szabolcs, ez a kiválóan egyházi gondolkodású buzgó tanácsbíró tartott »Közérkölcseink és a lelképásztor hivatása« czim alatt hatalmas felolvasást, mely az összes jelenvoltagekat kitörő tetszésnyilvánításokra ragadta.

Minde beszédek és értekezéseket a »Debreczeni Protestáns Lap« egész terjedelmében fogja közölni, minthogy dr. B a r t h a Béla társszerkesztő e célra a lapjukat felajánlotta s egyuttal azt is, hogy annyival több példányban fogják a Debr. Prot. Lap« kérdéses számainyomatni, mennyire az értekezletnek, szüksége lesz.

N a g y Lajos konyári lelkész felolvasása az idő előhaladta volta miatt a jövő alkalomra maradt.

A közgyűlés után az ev. ref. lelkészi lakon tisztelegtek K i s s Áron püspökkel a következők: a debreczeni egyházmegye az e. m. tanítói kar U r a y Gyula elnök vezérlete alatt a derecskei ev. ref. egyház elén B i r ó Antal lelkésszel, a derecskei róm. kath. egyház Dr. K a r s c h Lollion lelkész vezérlete alatt, aztán a derecskei előjáróság, melynek érzelmeit C s e e s i Ferencz főbíró tolmácsolta. Gróf D é g e n f e l d József főgondnok már előbb kénytelen volt elutazni.

A városház nagytermében lezajlott banketten, Dávidházy esperes a királyt, Nadányi gondnok a püspököt és a főgondnokot, Kiss Áron püspök Nadányi Miklóst, Biró Antal az egyetemes magyar ref. egyházat, annak vezérfiát, Szele György a két szonokot, Dávidházyt és Szunyogh Szabolcsot, Uray tanító Biber József a magyar földmives népet, Békely Lajos az ünnepély fáradhatatlan rendezőjét, Fráter Barnát, Balogh Ferenc a derecskei presbiteriumot, dr. Bartha Bela a keresztyén egyházak közötti testvériséget és szeretetet s a római katolikus egyház jelenlevő képviselőjét, dr. Karsch Lólión plébános: Halász Lajos a Szabadság szerkesztőjét, a főiskola jelen volt tanárait, Baloghót, Erdőst és Barthát köszöntötte fel.

Este felé a lelkészi lakon külön lelkészi értekezlet tartatott.

Este pedig fényes bált rendeztek, mely kiválóan kirivradtig tartott.

Egy jelen volt.

* **Mese-matiné.** A V. H. O. Sz. debreczeni választmánya, mely a télen közbejött akadályok miatt nem rendezett estélyt, elhatározta hogy a nagyváradai matiné mintájára a nagyerdői Dobos pavillonban, a közel napokban mese-matinét rendez. A matinén közreműködnek: Pósa Lajos a kitűnő költő a magyar gyermek világ becézgetett pöttyája aki bájos versikéket ír, olyan szeretetreméltóan kedves, mint ember is és nincs senki az irodalomban, aki akár írásban akár szóban olyan örvöztető hatást tudjon gyakorolni a gyermekekre, mint ő. A másik mesemondó bácsi lesz Tömörkény István aki az őstehetség erejével írta b a nevét a magyar irodalom történetébe. A harmadik fölolvasó Gardonyi Géza a postá író, a helybeli írók közül fölolvasnak: Koncz Ákos és dr. Benedek János Ujlaki Antalnak pedig más olvassa föl az írását. A mese-matiné tiszta jövedelmét a vidéki kirlapírók betegsegélyző nyugdíjintézete javára fordítják.

* **Uj lelkész Balmaz-Ujvároson.** Mező Berény érzékeny bucsut vett Illyés Endre lelkésztől. Balmaz-Ujváros fényes fogadtatásban részesítette. Szerdán reggel érkezett meg az új letki pásztor debreczen felől. A magyar ev. ref. egyház tanácsa élén a felügyelő lelkészszel nagy tömegtől körülvéve várták az indóháznál. A vonat megérkezésekor harsány éjjelezéssel üdvözlőlék az érkezőt, Az egyház tanács és egyház nevében Hoffmann Dávid intézte meleg hangú üdvözlő beszédet a lelki pásztorhoz, melyre Illyés Endre lelkész felelt rövid, de tartalmas beszédben. A legmelegebb szavakban biztosította a közönséget igaz szeretetéről. Elöl lovas bandériummal, utána a tisztelgők kocsijának hosszú sorával vonult be az új lakására. Vasárnap délelőtt banket lesz az új lelképásztor tiszteletére, melyre eddig is nagy számban jelentkeztek.

* **Az ó bajor passió társaság városunkban.** Külföldön és több magyarországi nagy városban talált kiérdemelt érdeklődésre az ó bajor passió társaság. Ezen 30 tagból álló társaság f. hó 10-én városunkba érkezik és néhány este előadást fog rendezni a Margit fürdőben. A társaság tagjai bibliai alakok; személyesítőiképp lépnek a színpadra, megfelelő festői öltözetben. Allesch E. igazgató mindenütt, a merre járt, elismeréssel találkozott. Ritkán találkozik ilyen alkalom arra, hogy az a korból fennmaradó bibliai történeteket jelképekben megtestesítve láthassuk. A játékok előképeket mutatnak be és az előadást megérthetővé magyarázó felolvasás teszi. A szép látványosságoknak előreláthatólag nagy közönsége lesz.

* **A görög katolikus magyar liturgia** ügyében ma Hajdu-Dorogon tartott értekezleten egyhangulag elhatározta a végrehajtóbizottság, hogy a budapesti hitközség ama törekvéseben, hogy a magyarnyelvnek oltára emelésére minden követ megmozdít, támogatja de a Budapesten e célra alakuló országos bizottságba be nem olvad, a magyar püspökség eszméjét föl nem adja. E határozattal a magyar liturgikus nyelvért küzdők közé elvi eltérés ékelődött.

* **A főiskola költségvetése.** A debreczeni ev. ref. főiskola elkészítette a 1898-99 tanévre a költség előirányzatát, mely már a sajtó alól is kikerült. A költségelőirányzat adatai szerint a következő szükségletek vannak felvéve a többek között:

A nyugdíjintézeti alapra	12,939	frt	87	kr.
Ösztöndíjra	9,436	»	12	»
Énekeskönyv pénztára	3,205	»	—	»
Uj épített pénztára	8,547	»	—	»
Táplintézeti alapra	26,505	»	06	»
Fűvészkerti pénztára	2,325	»	—	»
Kórházi alapra	1,631	»	48	»
Könyvtári alapra	3,419	»	—	»

* **Zimándy védője.** Széles Magyarországon nem akad eddig ember, aki pártját fogta volna Török-Balint közég szomorú hírű plébánosának, Zimándynak s nem is hitte volna senkisé, hogy mégis akad ember a hazában, a ki sikra szálljon Zimándiért. Pedig akadt. Matkovich Lajosnak hívják, aki egy Le a szabadkőművesekkel című folyóiratot szerkeszt. Ez a folyóirat legújabb számában Zimándy ügyével foglalkozva, a többek között ezeket írja:

Nos hát, minékünk van erkölcsi bátorságunk az árral szemben is kijelenteni hogy Zimándy munkájának egy betűje sem rágalmazás, hanem szomorú tények egy hosszú láncszorozata, sőt mutatványul mai számunkban egy kis töredékét meg is hozzuk, mely nemcsak egy ember véleménye, de 10 millió katolikus magyar egybehangzó szívdobbanása.

És a lapocská itt közli Zimándy munkájának: A király alkotmányos érzülete és Kossuth Lajos antidinasztikus működése cz. fejezetét.

* **A budapesti ref. egyház vasárnap** máj. 8-án délelőtt 11 órakor választja a kálvintéri templomban főgondnokát, elhunyt főgondnoka Tisza Lajos gróf helyére. Ugyanakkor az elfoglaltsága miatt gondnoki tisztéről lemondott Darányi Ignác miniszter helyére választ gondnokot. A választáson az egyház minden önálló s adófizető tagjának van szavazó joga.

* **Szintársulat Nyiregyháza.** Tiszai Dezső a kassai színház igazgatója május 14 bevonul a nyiregyházi színházba, a saiont Pianquette bájos operettjével a Varázsgyűrűvel nyitja meg.

A szintársulat tagjai a következők Gardy Aranka fiatal hősnő és szende, Hevesy Janka koloratur énekesnő M Várhidy Rózsa naiva és társalgási színésznő, Nagy Vilma komika, Stand Margit operette és népszimfóniás énekesnő, Tiszayné Lina operette és népszimfóniás énekesnő kardallosnők és segédszínésznők.

Férflak: Kozma István tenorista, Mtrai István bonvivant, Palágyi Lajos szerelmes és jellemszínész, Pásztor János apaszínész, Sárközy Lajos baritonista, Sarláy Kornél komikus és társalgási, Szepessy Gusztáv apa és jellemszínész, Tiszay Dezső buffó és jellemkomikus.

* **Vendéglősök és pincérek kongresszusa** A szállodások, vendéglősök, kávéások, pincérek és kávéházak nyugdíj egyesülete — kongresszusának és a III. országos magyar vendéglős kongresszusnak előkészítő bizottságai nagyban dolgoznak a két egymástól teljesen különálló debreczeni kongresszus sikere érdekében. Az orsz. nyugdíj egyesület, mely már régi óhaja az érdekelteknek, a kongresszus után tartja meg Debreczenben Bokros Károly vezetésével első közgyűlését. A nyugdíj egyesület alapszabályait már jóváhagyta a belügyminiszter és így az egyesület már júliusban meg is kezdi működését. A III. országos vendéglős kongresszuson főleg ipari ügyekről

fognak tanácskozni. A kongresszus tárgyalni fogja a belügyminiszter és a pénzügyminiszter elutasító végzéseit is, melyeket a miniszterek a korábbi kongresszusokhoz intéztek, a vendéglős ipar képesítéshez kötele, vasúti vendéglősöknek szakképzett vendéglősöknek bérbeadása, az italmerési jogok korlátozása, az italmerési illetékek leszállítása és a pincér szakképzésnek kötelezővé tetele dolgában benyújtott javaslatokra. — Ezek ellen a végzések ellen állást foglal a kongresszus, melynek Gundel János, Glück Frigyes és Bokros Károly lesznek az előadói. Résztételre a debreczeni előkészítő bizottságnál és Budapesten a vendéglősök ipartársulatánál lehet jelentkezni. A kongresszus az Arany Bikacs disztermeben tartatik meg.

* **Ellopott tehen.** Vakmerő tolvajlást követelt el tegnap egy ismeretlen betörő Takács István ebesei tanyáján. A betörő behatolt a zárt istállóba és dacára annak, hogy a kocsis ott aludt, elhajtott egy tehenet. Mire felébredt, a tehen tul volt a határon.

* **Munkácsi Mihály állapota.** Munkácsy Mihály, a kit a Bonn mellett Fudenichben gyógykezelték, már majdnem teljesen felgyógyult. Most ugyan meg a szanatóriumban van, de már elmúlt az apathiaja, újságokat olvas, régi inasa is mellette van, neje is meglátogatja. Munkácsy a gyógyító-intézetből egyelőre Kápolnabába megy, honnan valószínűleg hazajár Magyarországra. Párisba nem tér vissza a mester és palotáját is már más bérelte ki.

* **Igen elegáns nyári női tetteket,** gyönyörű szép női ruhákat készít a legújabb divatlapok mintáira Kronovitz Matild Nagyuj-utca 1707. sz. a. Weinberger Lajos ur házában.

* **Meghívó.** F. év május hó 8-án azaz vasárnap delután 3 órakor az őranya helyiségekben tartandó XXI. évi közgyűlésre, az összes működő és rendfentartó testületi tagok meghívotnak. Debreczen, 1898. május hó 5-én. Szikszay Gyula főparancsnok, Berkó János segédtitkár.

A közigazgatási bizottság ülése.

Debreczen város közig. bizottsága tegnap delután 3 órakor a városháza nagytermében tartotta szokásos havi ülést, melyen az egyes hivatalok terjesztették be jelentéseiket a kezelésük alatt álló hivatal április havi ügyforgalmáról.

Graf Degenfeld József főispán megnyitja az ülést, melynek első tárgya volt a Komlósy Arthur főjegyző által fölolvasott polgármesteri jelentés, melyből kiemeljük a következőket: I. Rendészet. A rendőrség által letartóztatott lopásért 4, testi sértésért 1, rendőri kihágásért 178 egyén. II. Iparügy. Iparhatósági igazolvány önálló ipar folytatására kiadott 21 egyének. Iparörvény elleni kihágásért megbüntettetett 9 egyén. III. Katonaügy. A katonai létszám volt a közshadseregnel 1082 ember és 201 ló; a m. kir. honvédségnél 1222 ember és 228 ló. IV. Adóügy. Állami adó fejében begyűlt múlt évi 12,769 frt 97 kr, Ez évi 12,723 frt 37 és fél kr. Együttal többfele adócímen begyűlt összegeket sorol elő. V. Községi bíróság ügyforgalma. Hátralék volt 8 drb. Uj panasz érkezett 717 drb. Ebből elintéztetett 625 drb.

Bészler Károly arvaszéki elnök jelentést tesz a gyámpénztár állásáról, mely szerint készpénzben van 103 frt 83 kr. pénzérték 187,175 frt 73 kr. Kamatozó kötvénye 386,113 frt 98 kr. Nem kamatozó kötvényen 105,608 frt 27 kr. Értékpapirokban 50,195 frt 51 kr. Ékszer 1815 frt 72 kr.

Csányi Viktor kir. tanfelügyelő jelenti, miszerint a homokkerti gyermekmenhelyt javanyos betegsége miatt be kellett zárni. A Cser utcai iskola pedig újra megnyitott. Jelenti továbbá, hogy a nyári rajztanfolyamra az orsz. ipariskolai főigazgató átirata szerint debreczeni ipariskolai tanítók csak úgy vétettek fel, ha a város 100 frtot folyósít e célra. Erre nézve azonban a tanácstól még semmi feleletet nem kapott. Az orsz. tanítói árva-

háza 1898. évi költségvetését a miniszter jóváhagyta. Ez intézetet meglátogatta s ott kiváló rendet, tisztaságot és a növendékeknek hatalmas tapasztalt.

A vármegyei főorvos azt jelenti, hogy a közegészségügyi viszonyok kedvezőbbek a múlt hónapnál s a fertőző betegségek száma is csökkent.

Városi rendőrfőkapitány jelentést tesz az iskola mulasztókról, melyek a kir. tanfelügyelőnek megküldettek. Jelenti továbbá, hogy a 473/97. sz. határozatra vonatkozó nyomtatványok nem állanak rendelkezésre s e végett a kir. tanfelügyelő hivatalt megkereste.

Kir. pénzügyigazgató több előterjesztése mellett beterjeszti Debreczen város adóügyi osztályának még Leszkay szinigazgató idejéből több szineszt terhelő 114 frt 49 kr. adóhátralékára vonatkozó s ennek törlését ajánló jelentését. A hátralékban szereplő adó töröltetik.

Kir. főmérnök több elintézt s még elintézésre váró ügyről tesz jelentést.

Ronesik Lajos tanácsos ifj. Csanak József s társai által a Szarvastéren felállítandó pastahivatalról terjesztette be jelentését.

Több apróbb tárgy elintézése után a gyűlés véget ért.

IRODALOM.

A budapesti kir. ítélőtábla főlülvizsgálati tanácsainak elvi jelentőségű határozatai. Összegejtette dr. Terfi Gyula, budapesti kir. törvényszéki bíró. I. kötet. Kiadja a Franklin Társulat. Terjedelme 43 iv, ára vászonkötésben 5 frt.

A bírósági gyakorlatnak, mint jogunk egyik főforrásának minél teljesebb ismerete nemcsak a jogszolgáltató és jogkereső közönségnek válik hasznára, hanem a bírói ítékezés egyöntetűségét is előmozdítja. Különösen új törvény életbe léptekor fontos annak megismerése, miképen érvényesülnek a bírói gyakorlatban az új törvény szabályai, melyek helyes értelmezését epen a felsőbb bíróságok vannak hivatva megállapítani. A sommas eljárási törvényről szóló 1893. XVIII. t. cikknek majdnem négy évi urama alatti hozott főlülvizsgálati határozatokban nemcsak az eljárási törvény majd minden szakaszának alkalmazását találjuk meg, hanem az élő magyar magánjognak is valóságos tarházává válnak e határozatok, a melyekben az anyagi jogszabályok alkalmazása tekintetében is köteles a főlülvizsgálati bíróság határozottan nyilatkozni.

Az ugyancsak a Franklin-Társulat kiadásában megjelent Fabiny-féle curiai gyűjtemény mellé valóban bezagpótló válalatkép sorakozik, mint annak czélszerű kiegészítője, a jelen gyűjtemény, melynek életrevalóságot eléggé mutatja azon körülmény, hogy az 500 frtot meg nem haladó értékű sommas perekben a kir. ítélőtábla levén hivatva utolsó fokban határozni, az ügyek nagy csoportja épen nem kerül a kir. curia ítékezése alá. A most előtűnk fekvő vaskos kötet a budapesti kir. táblának 1895., 1896. évben és az 1897. év első felében hozott határozatai közül 386-ot tartalmaz, mindegyik határozat teljes szövegét, a benne kifejezésre jutó jogszabály szabatos feltüntetésével és a legtöbbet a megfelelő tényvalóság közlével látván el. Rendkívül megkönnyíti a bő anyag attekintettségét és kezelhetőségét a nagy fáradsággal és szigorú lelkismeretességgel készült kimerítő tárgymutatók, u. n. a betűrendes, a rendszeres tárgymutató. Az idézett szakaszok és a határozatok számainak mutatója. A gyűjtemény későbbi kötetei, mint a mű előszavából kitűnik, a vidéki kir. táblák határozatait is fel fogják ölelni. A könyv külső kialsítását jó papír, tiszta nyomás és általában az az előkelő eszt. jellemzi, melyet a Franklin-Társulat nyomdájától már megszoktunk. Mint kiválóan hasznos segédkönyvet melegen ajánljuk a kötetet a gyakorlati jogászok közönség figyelmébe.

KÖZGAZDASÁG.

A vetések állása.

A földművelésügyi miniszterium ma teszi közzé hivatalos jelentését a vetések állásáról, mely elé minden körökben a legfokozottabb érdeklődéssel néztek.

Április második felében — így kezdődik a jelentés — gyakran voltak esőzések, sőt helyenkint nagyobb mérvű záporok és itt-ott jég-esők, melyek árvizet és egyáltalán kárt okoztak, mindazonáltal az ország nagy részében mégis jóval enyhébb és kedvezőbb időjárás uralkodott, mint az április hónapnak első felében.

Némely helyütt, nevezetesen a délnyugati vármegyékben, csapadékhiány következtében a vegetáció ugyan lassan indult, mindazonáltal az ország túlnyomó részében a növényzet sokat gyarapodott, sőt helyenkint igen szépen helyreállt s jól bokrosodott. Ez a kedvező változás különösen a korai vetésekben mutatkozik.

Ha minden kedvező körülmények ellenére sem javultak a vetések annyira, hogy azokat országos átlagban kifogástalan fejlődésnek lehetne jelezni, az jobbra annak a következtetésre lehetne jutni, hogy a vetés hiányában a gazdák kevesebb magot vetettek. De néhol még azért is gyöngék a vetések, mert fergek, továbbá egerek szintén sokféle kárt okoztak. A fergek miatt az utóbbi időben is sok vetést ki szántottak.

A Duna jobbpartján is leginkább a szárazság miatt szaporodtak a kártékony rovarok.

A tavaszi vetések országos átlagban igen szépen állanak és gyarapodnak, a fergek is kevésbé károsítják, így a további kedvező fejlődés biztosítottnak látszik. Elemi csapásoktól nem volt ment a lefolyt két hét, mert több helyen viharok jártak, sőt néhol a jégeső is okozott kárt. Oly vidéken pedig, hol az időjárás inkább száraz jellegű volt, a fergek, egerek és hörszögök nagyon elszaporodtak. Legérzékenyebb azonban az a veszteség, a melyet néhol a drótfergek okoznak, a kolumbácsi legyek a Délvidéken szörvénnyesen szintén mutatkoztak, de a gyakori eső nagyobbára tönkréte e rajokban fellépő kártékony rovarokat és így a jószág csakhamar megmenekült tőlük.

Az őszi buzavetéseket az eddigi fejlődés után itélve többnyire közepeseknek lehet jelezni, elegendő a tavaszi búzak jó közepeseknek. Ez utóbbitól különben is jóval többet vetettek a gazdák, mint a múlt évben. A korai őszi buzavetések jobban fejlődnek sőt néhol annyira bujnak voltak, hogy sarlózni kellett. Némely vidéken a késői búzak is, amelyekben fergek kevésbé pusztítottak, igen szépek. Az őszi rozs vetése a búzánál gyengébben áll, de szintén javul. Ebből még több vetést szántottak, mint a búzából, már ezért is az őszi rozsokat általában véve ma még közepes állásuaknak is alig lehet jelezni. Különösen fagy és fergek pusztítása folytán gyengék a rozs vetések az erdélyi vármegyékben és a Tisza-Maros szögén, továbbá néhány más megyében. A rozsok különben már kalászosak és helyenkint szép kalászosokat mutatnak. A tavaszi rozsok általában véve kielégítően állanak.

Az árpa ahol megmaradt, ott türethetően s néhol jól áll; ezt is fergek tizedeltek meg és így a learatásra való terület a múlt événél kisebb. A tavaszi árpa az egész országban jól nő. Gaz és fergek a tavasziárpa szintén kárt okoznak.

A zab vetése országsszerre igen jól áll, ambar a gaz és itt-ott fereg ebben is mutatkozik.

A repce-vetésekben sok kiveszett és a hol mégis maradt, ott is többnyire ritkás és foltos.

A kukoricza vetése folyamatban van néhol már be is fejezték, sőt helyenkint szépen ki is kelt. Az ország némely vidékén jóval több területet vetettek be kukoriczával. Az időjárás a kukoricza vetésére s fejlődésére kedvező volt.

A hüvelyesek és kerti vetemények országos átlagban kielégítően állnak.

A köles és tatárka vetése szörvénnyesen még folyik. A kikelt vetések meg kielégítően állanak.

A len s kender meglehetősen szépen áll, néhol még vetik.

A komló igen szépen nő, még most kapálják.

A dohány plántáinak kiültetése megkezdődött, többnyire jól áll.

A cukorrépa jobbra az egész országban szépen kelt, néhol ugyan rovarok károsítják mindazáltal kielégítően áll, jól gyarapszik, kapálják és ritkítják. A takarmányrépában szintén fergek pusztítottak és emiatt ezt is több helyen új maggal kellett pótolni, mindazáltal meglehetősen jól áll, bárha néhol gazos.

A korai burgonya már nagyobbára kelt, jól nő, sőt néhol kapálják is, a munkálatok jól haladnak. A későiek ültetése is folyamatban van. A felvidéki és erdélyi vármegyékben néhol a burgonya hiányában a szokottnál kisebb területet ültettek be.

A mesterséges kaszálók, nevezetesen a lóhere, luczerna és zabos-bükkönyfélék általában véve jó közepesen állanak, kivéve egyes vármegyéket. Az erdélyi vármegyékben szörvénnyesen szintén mutatkozik némi kár. A réti fü csekély kivétellel általában véve közep és jó közép termést ígér. A legelőkre az ország minden részében kihajtották a jószágot. Csakis a Tisza balpartján gyengébbek a legelők.

A szőlők többnyire jól teleltek, kielégítően fakadnak, sőt néhol már oly szépek az új hajtások, hogy a rajtok levő fűrtök teljesen kivehetőek. Az első kapálás nagyobbára még folyik; a permetezéshez is a szokottnál többen készülődnek, sőt néhol már meg is kezdik.

A gyümölcsfák országsszerre kifogástalanul virágoztak, de az áprilisi fagy, jégeső és hideg eső sokféle kárt okozott. Hernyók és cserebogarak főképp a Tisza balpartján és az erdélyi vármegyékben jelentékeny kárt okoztak.

Budapesti gabonatözsde.

május 5.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

B u d a	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági ó	76	—,00 —,00	80	00,00—00,00
» »	77	—,00 —,00	81	00,00—00,00
» »	78	—,00 —,00	82	—,00 —,00
Tiszavidéki ó	79	—,00 —,00	—	00,00—00,00
» »	76	14,65 —14,70	80	—,00 —,00
» »	77	14,80 —14,85	81	00,00—00,00
Festvidéki ó	78	14,90 —15,05	82	00,00—00,00
» »	79	15,15 —15,15	—	—,00 —,00
» »	79	14,60 —14,65	80	—,00 —,00
Fehérmegyei ó	76	14,75 —14,85	81	—,00 —,00
» »	78	14,90 —14,85	82	00,00—00,00
» »	79	15,00 —15,00	—	—,00 —,00
Bácskai ó	76	14,70 —14,85	80	00,00—00,00
» »	77	14,85 —14,95	81	00,00—00,00
» »	78	15,00 —15,15	82	00,00—00,00
Észak magy	79	—,00 —,00	—	—,00 —,00
» »	78	—,00 —,00	80	—,00 —,00
» »	79	—,00 —,00	81	—,00 —,00

	Min. hekt.-ben	Ar kilógram
Rozs elsőrendű uj	70—72	10,10 10,10
» másodrendű »	—	9,90 10,10
Árpa takarmánynak »	60—62	6,75 7,00
» égetni való »	62—64	7,00 7,50
» serfőzdei »	64—66	8,00 9,50
Zab — — — uj	39—41	7,70 8,00
Tengeri bánsági — uj	—	6,20 6,50
» más nemű »	—	6,10 6,15
Repce bánsági	—	12,50 13,25

Sertésvásár.

május 5.

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilógrammon felüli sulyban 57—58 krajczárig, közép (pkint 240—260 — kilógramm sulyban) 57—58 krajczár Könyű (páronként 240 kilógrammig terjedő sulyban) 57—58 krajczárig.

Sertéslétszám: 1898. évi május. 3-án napján volt készlet 38.180 darab, 1898 május

hónap 4-án felhajtott 191 drb, 1898 május hónap 4-án napján elszállított 274 darab 1898 május hó 5-ik napjára maradt készletben. 38.097 darab. — A hizott sertés üzlet-irányzata változatlan.

CSARNOK.

A levelek.

Írta: **Korda Imre.**
(Folytatás.)

Ilka asszony szorongra vallotta a cselédeket, hogy hol van az ur. Igy tudta meg, hogy férje egész estig az ő szobájában volt s azután se szült, se hallott elment hazulról, mint a kinek valami nyomja a lelkét.

Semmi kétség, a leveleket csakugyan elolvasta az ura, sőt magához is vette — tehát szegyet ütöttek a fejébe.

Habókné egészen belesapadt a fölfedezésbe, még a cselédeket is elfelejtette megszidni, a miért az ajtókat be nem csukták s kimondhatatlan nyugtalansággal várta haza az urát.

Még sohasem volt köztük semmiféle ilyen természetű szóváltás. Egyszer másszor észrevette, hogy az ura féltékeny, de azt inkább egy-egy sötét tekintet árulta el és soha semmi ugynevezett jelenet. A mint hogy igazat szőve, nem is volt erre soha semmi ok. Azok a sötét tekintetek egyrészt hizelegtek az asszony hiúságának, másrészt kissé féltelmesek voltak neki s bizonyos jóleső kellemes borzongást keltettek benne.

Az est már egészen beült s Habók még mindig nem jött haza. Az asszony nyugtalansága perczről percze fokozódott s végre csaknem állandó rettegésé vált. Folyton arra gondolt, hogy a férje valami eszeveszettséget talal elkövetni s kárt tesz vagy magában, vagy másban. Két dolog mégis nyugtalt némi megnyugvást: az egyik az, hogy a mérnök nincs itthon; meg aztan visszaemlékezett férjének ma délben tett nyilatkozatára, melyek kel Fehér János öngyilkosságát elítélte. A nyugtalanság közepette is volt annyi hidegvere, hogy egyéb eshetőségtől ne tartson. Hisz barmi szándéka volna is az urának, csak nem hajtja végre minden ész és meggondolás nélkül, akkorra pedig az igazság ugys ki fog derülni.

E megnyugtató gondolatok hatása mind halványabb lett azonban, midőn Janos még egészen késő estére sem jött meg.

Az, hogy a mérnök nincs itthon, most már nem igen nyugtatta meg. Utóvégre férje az első felindulásában felrohanhatott a fővárosba. Mondják, hogy a férfi ilyen állapotban egészen elveszti az eszét s olyanokat cselekszik, a miken később maga is csodálkozik. Eszébe jutott, hogy éjjelkor indul az utolsó vonat a főváros fele. Ha János akkorra meg nem jön, biztosan elutazott.

Az éjféli csakugyan elmúlt, el egy óra, két óra és Habók még mindig nem jött haza. A szegény asszony fásult elbusulással nyugodott bele a kikerülőhetetlenbe s némi vékony reménységárt abban látott, hogy ha a két férfi csakugyan találkozik is, csak lesz a mérnöknek annyi esze, hogy kimagyarazza magát. Ezzel a gondolattal aludt el gyermekei mellett.

Habók János azonban nem ment fel a fővárosba. Egy közkert van a város végén, oda ment ki hazulról s a holdvilágos magános utakon, a mely árnyékokba sokáig elbolyongott. Valami homályos ösztön azzal biztatta, hogy majd itt a csend és a magány egy kis-é eszméletele hozza, de ez csak jó sokára és igen lassan kezdett bekövetkezni. Éjféli felé járt az idő, a hold már lebukófelben volt s Habók János két könyökét hátrafelezítve, a hátán keresztbe tett bottal még mindig ott járt a homokos utakon s nem bírt urává lenni egy ep gondolatnak. Valami sajnátságos elszibbadás fogta el agyvelejét, amely ideges embereken erőt szokott venni, mikor váratlan csapás éri őket: az ész megáll egyetlen eszménél, azt sem bírja felfogni tisztán és világosan, csak mint valami agyonnyomó súlyt

érzi magán, melynek terhe alatt nem bír mochezanni sem.

Végre elfáradt s leült egy padra és a mint ott a fáradság ment kifelé a lábaiból, és a kellemes erzes egy kissé elkapta a figyelmét. Ettől fogva lassankint eszmélődni kezdett világosabb pillanatai támadtak, bár eleinte csak hosszabb időközökben. Mintha eszének gépezete, a mint egyszer elakadt csak nagy nehezen és próbálgatva kezdené meg újra a működést. A helyzete iránti világosabb tájékozódás azonban lehetőleg még borzasztóbb volt neki az első órák fethargikus kábultságánál. Először egy mentőgondolata merült fel előtte: hátha tán csak csalódás az egész és egy perczig azon jártatta az eszét, hogy megfigyeli az asszonyt, míg teljes bizonyosságot szerezhet a dologban. Elővette a leveleket s egymásután gyujtogatott gyufák világánál elolvasta újra mindkettőt. Hiába! A tévedés legparányibb mentőhorgonyát sem lehetett azokban felfedezni. Meggyőződött, hogy nincs itt szükség semmi további bizonyítékra, vagy megfigyelésre. Tehát mit tegyen most? Eszébe jutottak a kifakadások, melyekkel a Fehér János esetét fogadta; Nem henczegésből mondta ő azokat akkor, egész komolyan ugy is gondolta. De hej! mennyire más heszélmi és szeretikdai. Ólni szeretne most is.

És ha hárman volnának a világon, ő meg az asszony, meg az a harmadik, érezte, hogy meg tudná ölni mind a kettőt minden habozás nélkül. De így, ha erre gondolt, e gondolatától elválaszthatatlanul az a kérdés jelentkezett előtte rögtön: mi lesz a gyermekekből? Hisz azok az ő gyermekei meg! Mi lesz a sorsa a két nyomorult kis feregnek ily családi tragédia után? Egy gyilkos gyermekeinek! S aztan feltűnt előtte a börtön s az még nem volt oly rettentő, mint a kiszabadulás és a találkozás a gyermekekkel, akik akkorra már megnőnek. Hogy fog ő azoknak a szemökbe nézni? Hogyan fognak azok ő rá nézni, a míg nem tudják az okot, mely apjukat ily szörnyű tettre vitte. És amikor majd megtudják, hogy az anyjok mi volt... Oh iszonyat, utalat!

(Folyt köv.)

VASUTI MENETREND

1898. május hó 1-től.

(Egységes vasuti zóna-idő szerint.)

Debreczenből indul:	ó. p.
Budapest felé (gyorsvonat)	reg. 9 01
Budapest—Nagyvárad felé	d. u. 12 36
Budapest—Nagyvárad felé	este 10 27
P.-Ladány—Nagyvárad felé)	d. u. 3 37
P.-Ladányig (minden kedden)	déli 12 —
Csak P.-Ladányig vegyes vonat.	este 8 15
M.-Sziget felé (gyorsvonat)	d. u. 5 22
Szatmár—M.-Sziget felé	d. u. 3 56
Szatmár—M.-Sziget felé	este 6 55
Szatmár—M.-Sziget felé	éjjel 3 —
Szatmár—M.-Sziget felé	este 8 20
Miskolcz—Kassa felé	reg. 8 25
Miskolcz—Kassa felé	este 7 05
Szerencs-S.-A.-Ujhely-Kassa felé	d. u. 4 01
H.-Böszörmény—	m. á. v.-tól reg. 5 28
	vásártérről reg. 5 51
B.-Sz.-Mihály felé	m. á. v.-tól d. u. 4 06
	vásártérről d. u. 4 15
	m. á. v.-tól d. e. 11 20
	vásártérről d. e. 11 29
Füzes-Abony felé (m. á. v.-tól)	reg. 4 42
	(vásártérről) reg. 5 —
Óhat-Köcs-Polgár felé m. á. v.-tól	d. u. 4 16
	vásártérről d. u. 4 27
Derecske—Nagy-Léta felé	reg. 8 35
Derecske—Nagy-Léta felé	d. u. 4 21

*) P.-Ladánytól gyorsvonat.

Debreczenbe érkeznek:

Budapest—Nagyvárad felől	d. u. 3 36
Budapest—Nagyvárad felől gy.-v.	este 6 50
Budapest—Nagyvárad felől	éjjel 2 40
Nagyvárad—P.-Ladány felől	reg. 7 40
Csak P.-Ladánytól	reg. 5 14
M.-Sziget—Szatmár felől	este 10 12
M.-Sziget—Szatmár felől	d. u. 12 16
M.-Sziget felől (gyorsvonat)	este 8 54

M.-Sziget felől	este 6 54
Csak Szatmárról	reg. 7 51
Kassa—Miskolcz felől	reg. 8 07
Kassa-S.-A.-Ujhely-Szerencs felől	déli 12 21
Kassa—Miskolcz felől	este 7 57
	vásártérre reg. 8 09
	m. á. v.-hoz reg. 8 17
B.-Szt.-Mihály-H.	vásártérre d. u. 3 22
Böszörmény felől	m. á. v.-hoz d. u. 3 30
	vásártérre este 6 32
	m. á. v.-hoz este 6 41
F.-Abony felől (vásártérre)	d. u. 5 27
F.-Abony felől (m. á. v.-hoz)	d. u. 5 36
F.-Abony felől (vásártérre)	reg. 7 50
F.-Abony felől (m. á. v.-hoz)	reg. 8 —
Derecske—Nagy-Léta felől	reg. 7 18
Derecske—Nagy-Léta felől	d. u. 3 13
Jun. 1-től Sáránd felől	este 9 25

Nyilt-tér.

Minthogy a tavasz előrehaladásával csecsemőt, gyermeket és felnőttet egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

ÁGNES-forrásunk

vizének használatát ajánljuk. Egyrészt mert olcsó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezetszerként szerepel, másrészt, mert dus szénsavtartalmánál fogva, specifcus óvóster is a tífus, cholera és a gyermekek tífoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése ellen. Ehhez járul még hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bélbántalmak ellen, míg szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A már meglévő gyomor- és bélhurutot gyermekeknel és felnőtteknél gyógyítja. Kellemesen hatván be szénsavával fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek lázas megbetegedéseinel pedig nélkülözhetetlen hűtő, húgyhajtó és a szomjat csillapító hatásánál fogva.

Kedvelt borviz.

A mohai Ágnes-forrás kezelősége.

Főraktár:

Édeskuty L.

cs. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógytárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Hentes és csemege üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönséget tudatni, hogy 25 éven át fennállott hentes üzletemet, csemege árukkal pótolván azt tetemesen megnagyobbítottam.

Kis-piaczra a város istálló tőszomszédságába helyeztem át, a hol is kassai, prágai, nyers és füstölt sonkák, kolbász, zsir és tepertő, virstli, párisi kolbász, szalvaladé, szalámi és borsajt, friss sertéshus és zsirnak való szolonna, fehér, paprikás és füstölt szolonna és még sok ut fel nem sorolható hentes áru cikkek a legolcsóbb napi árak mellett folytonosan friss minőségben, pontos kiszolgálattal mellett kaphatók.

Üzlet megnyitás szombaton május hó 7-én.

Szives pártfogást kér

tisztelettel

Nagy Lajos

hentes.

Az általam leggondosabban összeállított, tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytisztá

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden üfsterületben, valamint gyógyszerárumban.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 krajczár. Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik

TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszertár DEBRECZENBEN, (Tisza palota.)

korona nyerhető

1.000,000

EGY MILLIÓ

A 2-ik magy. kir. szab.

OSZTÁLYSORSJÁTÉKBAN

a sorsolási program szerint egy millió koronát, tehát hatmillió forintot osztályonként nyer a legmagyobb nyeremény a játéktér 9 S. szerint; emellett ezen osztályosorsjáték nagy előnyös nyertési esélyeket nyújt; és pedig

100.000

eredeti sorsjegy pénzüyereményt.

A sorsjegyek felének nyernie kell. Az összes 50.000 nyeremény a mellette álló jegyzékben fel van sorolva és a kormány ellenőrzése mellett hat egymásután következő rövid időközben kisorsolattik, midőn is a nyert összeg a szerencsés nyerőnek készpénzben kifizetetik.

Eredeti sorsjegyeket következő eredeti áron adunk el:

Egész	eredeti sorsjegy	6 frt — kr.
Fel	„	3 „
Negyed	„	1 „ 50 „
Nyolczad	„	0 „ 75 „

Az összesnek postautalványon való vételét után azonnal megküldjük a rendes eredeti sorsjegyet az első húzásbani érvennyel. Kivételre utóvéttel is küldjük a sorsjegyeket.

Minden sorsjegyküldeményhez az eredeti húzási programot is megküldjük és minden húzás után vevőink azonnal megkapják az eredeti húzási listámat.

Gyakran ezeket kockáztatnak mérész vállalatokba, a midőn a kiállításra helyezett nyeremény nagyon kérdéses. Enneközt kockáztatunk egy sorsjegy vételével aránylag oly csekély összeget, a mely által hirtelen nagy tőkét nyerhetünk.

Sorsjegykészletünk nagyon csekély és gyorsan elfogyhat, tehát ajánljuk, hogy a rendelmenyvel ne késünk és kerjük azokat, lehetőleg azonnal, azonban mindenesetre

legkésőbb folyó évi május 11-ig

a midőn a húzás van, hozzánk beküldeni.

Fehér Lajos és társa

a m. k. szab. osztályosorsjáték főelarusítói.

BUDAPEST, Gizella-tér 5 sz.

A 2-ik magy. kir. szabad. osztályosorsjáték 50.000 nyereményének jegyzéke.

A játéktér 9 S. szerint a legnagyobb nyeremény

1.000.000 Korona.

Egy millió Korona. A nyeremények következőleg van nak beosztva.

Nyeremények.

1	600 000
1	400 000
1	200 000
2	100 000
1	90 000
1	80 000
1	70 000
2	60 000
1	40 000
5	30 000
1	25 000
7	20 000
3	15 000
31	10 000
67	5 000
3	3 000
432	2 000
763	1 000
1238	500
90	300
47350	200, 170 130
100, 80, 40	korona
50 000	nyer és 13 160 000 kor. jutalom
meylek hat osztályban kisorsol- tának.	400 000 ért.

Nyomatott Holtmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben a 15postával szemben.

JÁTEKTÉR A II. SORSJÁTÉKHOZ:

Első osztály.

Betét 12 korona (Beletérve 2 korona gyűjtődíj.) Huzás: 1898. máj. 11. és 12. éj.

Nyeremény	Korona
1	60000
1	20000
1	10000
1	5000
3	2000
6	1000
8	500
30	300
50	100
200	40
2000	nyer. Kor. 240000

Második osztály.

Betét 20 korona (Beletérve 2 korona gyűjtődíj.) Huzás: 1898. június 7. és 8. éj.

Nyeremény	Korona
1	70000
1	25000
1	10000
1	5000
3	3000
5	2000
8	1000
20	500
60	300
300	80
4000	nyer. Kor. 477000

Harmadik osztály.

Betét 32 korona (Beletérve 2 korona gyűjtődíj.) Huzás: 1898. július 6. és 7. éj.

Nyeremény	Korona
1	80000
1	30000
1	15000
3	10000
5	5000
8	2500
10	1000
70	500
300	200
4000	nyer. Kor. 898000

Negyedik osztály.

Betét 40 korona (Beletérve 2 korona gyűjtődíj.) Huzás: 1898. aug. 3. és 4. éj.

Nyeremény	Korona
1	90000
1	30000
1	20000
1	15000
3	10000
5	5000
8	2500
10	1000
70	500
300	200
4000	nyer. Kor. 921000

Ötödik osztály.

Betét 32 korona (Beletérve 2 korona gyűjtődíj.) Huzás: 1898. aug. 24. és 25. éj.

Nyeremény	Korona
1	100000
1	30000
1	20000
1	15000
3	10000
5	5000
8	2500
10	1000
70	500
300	200
4000	nyer. Kor. 1015000

Hatodik osztály.

Betét 24 korona (Beletérve 2 korona gyűjtődíj.) Huzás: 1898. szept. 14.-okt. 13.-ig

Nyeremény	Korona
1	100000
1	30000
1	20000
1	15000
3	10000
5	5000
8	2500
10	1000
70	500
300	200
4000	nyer. Kor. 898000

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

1,000,000 (Egy millió)

nyer. I. a 600000 600000

nyer. I. a 400000 400000

nyer. I. a 200000 200000

nyer. I. a 100000 100000

nyer. I. a 60000 60000

nyer. I. a 30000 30000

nyer. I. a 20000 20000

nyer. I. a 10000 10000

nyer. I. a 5000 5000

nyer. I. a 2000 2000

nyer. I. a 1000 1000

nyer. I. a 500 500

nyer. I. a 200 200

nyer. I. a 100 100

nyer. I. a 50 50

nyer. I. a 20 20

nyer. I. a 10 10

nyer. I. a 5 5

nyer. I. a 2 2

nyer. I. a 1 1

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0

nyer. I. a 0 0